

te komen. Sheldon kent 1 ex. uit Engeland (New Forest ; Entom., vol. 52, p. 97 en volg., 1919). Derenne kent geen enkel Belgisch ex. (in litt.) en Warnecke schrijft (Grossschmett. Hamburg-Altona, IV, p. 16, 1929), dat hem geen enkele vangst uit Noordwest-Duitschland bekend is.

Amsterdam.

B. J. LEMPKE.

Anaitis plagiata L. en efformata Gn. in Nederland.

Jordan (Nov. Zool., vol. 30, p. 243—46, 1923) heeft het eerst bemerkt, dat, wat als één soort: *Anaitis plagiata* L. werd beschouwd, in werkelijkheid uit twee soorten bestond: *plagiata* L. en *efformata* Gn. Daarna heeft Zerny [Verh. Zool.-bot. Ges., vol. 73, p. (190), 1923] de aandacht op deze kwestie gevestigd, gevolgd door Warnecke (Int. Ent. Z. Guben, vol. 18, p. 271, 1925). Zerny's publicatie gaf Majoor Rijk aanleiding zijn materiaal te controleeren (Natuurhist. Maandblad, vol. 18, p. 59, fig. der genitaliën, 1929) en dit had weer tot gevolg, dat Graaf Benticck het onderwerp op één onzer vergaderingen besprak (T. v. E., vol. 72, p. LXXXVIII, 1929). Hierbij is het tot nu toe gebleven, zoodat een overzicht voor ons land wel gewenscht is.

De ♂♂ van beide soorten zijn met zekerheid uitsluitend te determineeren naar de uitwendige genitaliën, doch het onderzoek is zoo eenvoudig, dat de eerste de beste beginner het kan uitvoeren. Wanneer men met een penseel voorzichtig de onderzijde van de achterlijfspunt ontschubt, worden de valven zichtbaar. Met een loupe is dan te zien, dat deze organen òf lang en smal, aan het uiteinde gevorkt en daar over elkaar heen gebogen zijn (*plagiata*) òf veel korter en breeder, aan het uiteinde niet gevorkt en niet over elkaar heen gebogen (*efformata*). Het gevolg van dezen bouw is, dat *plagiata* ♂ een langer achterlijf heeft dan *efformata* ♂. (Doch lang niet alle dieren met wat langer achterlijf behooren tot *plagiata*!) Het determineeren der ♀♀ is nog eenvoudiger. Als men het achterlijf van terzijde bekijkt, heeft dit òf den normalen vorm (*efformata*) òf is telescoopvormig verlengd, d.w.z. heeft een tamelijk lang, plotseling versmald uiteinde, dat (tenminste bij geprepareerde exemplaren) haast altijd iets omlaag gebogen is (*plagiata*). Dat de lange valven van het *plagiata* ♂ en de eigenaardige vorm van het achterlijf van het ♀ met elkaar in verband staan, is duidelijk. Voor fig. zie vooral Jordan en Warnecke.

Overigens zijn er geen kenmerken om de beide soorten met zekerheid te onderscheiden. Wel is *efformata* in het algemeen kleiner en flauwer geteekend, maar de uitzonderingen zijn talrijk. Benticck schrijft (l.c.), dat „de binnen-

ste der 2 vleugelbanden bij de valer gekleurde *efformata* met een scherpen hoek tegen den voorrand loopt, terwijl deze bij de scherper geteekende *plagiata* bijna loodrecht op den voorrand uitloopt." Bij het nazien van grootere series blijkt dit kenmerk echter niet constant te zijn, trouwens, J o r d a n waarschuwt er al tegen.

Beide soorten hebben 2 generaties, de eerste in Mei, de tweede (tenminste bij *efformata*) van eind Juli tot ver in September. Van beide leeft de rups op hertshooi en overwintert die van de tweede generatie. Nog niets is bekend over de verschillen der eerste toestanden. De in Sepp afgebeelde soort (2e serie, deel I, pl. 38) is zonder twijfel *efformata*.

I. An. plagiata L. In Zuid-Limburg wat meer voorkomend, overigens uiterst zeldzaam.

Vindplaatsen. Utrecht : Amerongen (Bentinck) ; Limburg : Belfeld, Gronsveld, Meerssen, Rijckholt (Rijk), Berg en Terblijt (Bentinck), Schin op Geul (Leidsch Mus.), Gulpen (Zoöl. Mus. A'dam). Bovendien te Leiden enkele groote bruinachtige exemplaren met etiket : „Hav. Holland", evenals de andere exemplaren van Havelaar faunistisch volkomen waardeloos.

Variabiliteit. Z e r n y (l.c.) vermeldt, dat de voorjaarsgen. grooter is dan de zomergen. Ik weet niet, of dit ook voor onze Hollandsche exemplaren geldt, daar ik te weinig materiaal gezien heb.

ab. *tangens* Fritsch, Int. Ent. Z. Guben, vol. 5, p. 163, 1911—12. De beide banden, die het middenveld begrenzen, raken elkaar onder het midden en verdeelen dit veld daardoor in een grooter bovenste en een kleiner onderste deel. Rijckholt (coll. Rijk).

II. An. efformata Gn. Waarschijnlijk overal, waar de voedselplant in voldoende hoeveelheid groeit.

Vindplaatsen. Overijssel : Olst ; Gelderland : Putten, Apeldoorn, Twello, Velp, Oosterbeek, Arnhem, Wolfheze, Nijmegen, Ubbergen, Berg en Dal, Groesbeek, Beek bij Didam („Bijvank"), Montferland, Doetinchem, Vorden ; Utrecht : Amerongen, Bilthoven, Groenekan, Soest, Baarn ; Noord-Holland : Bussum, Naarden ; Noord-Brabant : Bergen op Zoom, Breda, Ginneken, Rijen, Tilburg, Oisterwijk, Vught, Rosmalen ; Limburg : Plasmolen, Roermond, Melick, Houthem, Bemelen, Gronsveld, Gulpen, Slenaken, Epen, Voerendaal (Welterberg), Kerkrade.

Variabiliteit. De twee generaties zijn even groot en vertoonen ook overigens geen verschil. In beide komen scherp en flauw geteekende dieren voor.

var. *tangens* Hannemann, Int. Ent. Zeitschr. Guben, vol. 24, p. 401, 1931. Als ab. *tangens* van *plagiata*. Komt overal onder de soort voor (Sepp, l.c., fig. 11 en 12).

ab. *fasciata* Hann., l.c. De beide banden, die het middenveld begrenzen, raken elkaar onder het midden en blijven dan vereenigd. Beek bij Didam („Bijvank”).

ab. *fuscofasciata* nov. ab. (al. ant. fascia media fusca). Op de voorvleugels het veld tusschen de dwarslijnen geheel donkerbruin gevuld, zoodat een donkere middenband ontstaat. Wolfheze, ♂, 12 Mei 1865, Snellen leg., coll. Leidsch Museum.

Amsterdam.

B. J. LEMPKE.

Over eigen aanmaak van insectenvitrines en het gebruik van cellenlijm ter vervanging van turf e.d.

In de laatste jaren hebben zich de verzamelingen van het Laboratorium voor Entomologie der Landbouwhoogeschool te Wageningen sterk uitgebreid. O.m. ontvingen wij kort geleden de geheele collectie Javaansche nachtvlinders, bijeengebracht door mevrouw Walsh te Soekaboemi. Deze collectie alleen telt ettelijke duizenden exemplaren. Helaas kon met deze heuglijke uitbreiding de aankoop van vitrines geen gelijken tred houden, omdat in dezen tijd de daarvoor noodige geldmiddelen niet verkrijgbaar zijn. Stelt men bovendien prijs op vitrines van werkelijk prima maaksel, dan is men vrijwel op het buitenland aangewezen. Het is echter thans raadzaam om alle aankopen in het buitenland tot het minimum te beperken of zoo mogelijk geheel achterwege te laten. Daarom zijn wij er toe overgegaan de noodige vitrines geheel en al in eigen beheer te vervaardigen. Wij kregen gratis de beschikking over 2 eschdoornboomen, staande op het terrein, waar thans de nieuwe Aula der L.H.S. is verrezen. Deze werden in November 1933, met medewerking van eigen personeel, gekapt; de stammen werden naar het terrein van het laboratorium vervoerd en daar in de open lucht, maar eenigszins beschut, bewaard. In Mei 1934 werden zij naar een houtzagerij ter plaatse getransporteerd om tot planken van 2 cm dikte verzaagd te worden. Ook deze planken werden wederom op het terrein van het laboratorium zoo doelmatig mogelijk opgeborgen. In November 1934 gingen deze planken opnieuw naar de zagerij om tot latten van 7,5 cm breedte en 13—14 mm dikte gezaagd en geschaafd te worden. In deze latten werden aan weerskanten de sponningen voor triplexbodem en glazen deksel uitgefreesd. Meteen werd uit iedere lat bodem- en dekselstuk gezaagd en aan de resp. binnenkanten de sponning, resp. de groef voor de sluiting uitgefreesd. Helaas heeft de aannemer zich daarbij met de eerste partij vergist en bodem- en deksellatjes niet uit eenzelfde plankje gesneden, zooals afgesproken was. Daardoor werd een iets minder goede sluiting verkregen. Het is nl. van essentieel